

Magazine over onafhankelijke politiek

LOCOMOTIE

PROVINCIALE
STATEN
VERKIEZINGEN
MAART
2019

Inhoudsopgave

Colofon	2
Van de redactie	3
Partijen Zeeland gaan samen	4
Een zetel in de Eerste Kamer	7
Afscheid Hendrik ten Hoeve	10
Groninger Belang	13

Leden

De volgende Provinciale Politieke Partijen zijn momenteel lid van de OSF:

Abonneer je nu en ontvang Locomotie levenslang gratis in de bus!
Gedrukt of digitaal. Aanmelden via: info@osf.nl

Colofon

Locomotie is een uitgave van het Wetenschappelijk Bureau van de Onafhankelijke SenaatsFractie (OSF) en verschijnt viermaal per jaar.

Locomotie biedt vertegenwoordigers uit de onafhankelijke politiek een podium om hun mening uit te dragen.

Daarnaast wordt regelmatig verslag gedaan van de activiteiten van de OSF Senator en de ontwikkelingen in de provincies.

Uitgever

Wetenschappelijk Bureau OSF

Redactieraad

John van Gorp
John Uffels
Durk Stoker
Chris Tiekstra

Hoofdredacteur

Chris Tiekstra
info@t-force.nl

Vaste redacteurs

Frans Hermans
Gerben van den Broek

Fotografie

Pro Shots Photo Agency BV
T-Force Communicatieburo
OSF archief en anderen

Opmaak en vormgeving

T-Force Communicatieburo

Drukwerk

Drukkerij Roelofs

Oplage

4.000 exemplaren

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, film of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Durk Stoker, redactieraad Locomotie

Van de redactie

Voorwoord

Het komt gelukkig niet vaak voor dat het OSF bestuur voor het blok gezet wordt. Toch is dat recent gebeurd door de Partij voor het Noorden. Zij hebben het lidmaatschap van ons OSF platform opgezegd, zonder daarover eerst met ons te communiceren.

Het bestuur is verbijsterd door deze manier van opzeggen. Zeker met het oog op de vele extra inspanningen die de OSF in het verleden voor de PvhN heeft gedaan en de ondersteuning van voorzitter Mariska Sloot door de OSF en de Senator in haar gevecht tegen de herindeling van Haren.

Met name de wijze waarop ik als voorzitter van de OSF niet welkom was op de ALV van PvhN en het tijdstip van opzegging roepen vragen bij ons op. Ook bijzonder is het gegeven dat de PvhN de contributie 2019 al heeft voldaan en dat men eind 2018 een lijst van 5 kandidaten voor het Senatorschap heeft ingediend. Wellicht heeft een en ander te maken met het afzetten tegen Groninger Belang in de verkiezingstijd.

Maar ik wil als voorzitter van een opbloeiende politieke beweging niet te lang stilstaan bij dit voorval. De leden van het OSF platform zijn nu druk in de weer met hun verkiezingscampagnes. Ieder in de eigen provincie op zijn eigen manier.

Centraal proberen wij de leden te ondersteunen door de inzet van een hele reeks radio- en televisiespotjes. Deze zijn per partij ingevuld en worden via de regionale zenders uitgezonden.

Ook hebben wij voor elke partij leaflets en pennen laten maken en natuurlijk geven wij alle gelegenheid om de beschikbare projectgelden 2019 volledig te benutten voor de verkiezingen.

Om het iedereen zo makkelijk mogelijk te maken heeft iedereen die een aanvraag heeft ingediend alvast 80% voorschot ontvangen.

Niets mag een succesvolle campagne in de weg staan.

Of we gezamenlijk, net als bij de gemeenteraadsverkiezingen, 33% van de kiezers aan ons weten te binden zal moeilijk worden. Maar de voortekenen zien er veelbelovend uit. Met drie nieuwe leden in Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland en de zetels die wij momenteel in Groningen, Friesland, Noord-Holland, Zeeland, Brabant, Limburg en Drenthe hebben moet er uiteindelijk minimaal een en misschien wel meer zetels in de Eerste Kamer te winnen zijn.

Ik wens u allemaal veel succes.

Met vriendelijke groet,

Durk Stoker

De OSF streeft naar een lid per provincie. Soms wordt een tweede lid toegelaten, vooral als er sprake is van sterk uiteenlopende programma's. Vanuit Zeeland waren vanaf 2015 twee partijen lid van de OSF, Partij voor Zeeland en Zeeland Lokaal.

Wat is er nodig om twee onafhankelijke partijen in een provincie nader tot elkaar te brengen? Op deze vraag geeft dit artikel antwoord.

Hadden we het eerder geweten, waren er geen twee partijen ontstaan

Verdeeldheid kostte ons een extra zetel

Het waren roerige tijden in politiek Zeeland. De jaren 2014 en 2015 werden gekenmerkt door twee onafhankelijke partijen die elkaar naar het leven leken te staan. Over en weer probeerden men kandidaten over te halen om zich aan te sluiten en alles van de andere partij leek bij voorbaat verdacht. Een harde verkiezingsstrijd volgde en uiteindelijk behaalden zowel Partij voor Zeeland alsook de nieuwe partij Zeeland Lokaal een zetel in de Staten van Zeeland. Daarmee brak een nieuwe tijd aan, een tijd van voorzichtige toenadering.

Het is altijd goed om iets van de geschiedenis te kennen, vertelt Marien Weststrate. "Het begin van de oorspronkelijke Partij voor Zeeland speelde rond het bekende CDA statenlid Rinus Stoffels. Na een uiterst succesvolle periode werd hij gewipt door het CDA bestuur. Samen met een aantal enthousiaste mensen werd toen een nieuwe provinciale partij opgericht. Zelfstandig en onafhankelijk."

"Het is altijd goed om de geschiedenis te kennen."

Ook Marien Weststrate en de later veelbesproken Johan Robinson stonden aan de wieg van deze nieuwe partij. Weststrate vervolgt: "Er was sprake van een sterke drang om de gevestigde partijen in Zeeland en zeker het CDA 'een poepje te laten ruiken'. Wij wilden dichterbij de burger staan met korte lijnen en een transparante partij. Het moest een echte bedreiging worden van de partijen die tot dan toe de dienst uitmaakten."

"Sterker nog, Rinus Stoffels liet er geen twijfel over bestaan dat hij graag gedeputeerde wilde worden. Uiteindelijk wisten wij vier zetels in de wacht te slepen. Sindsdien heeft de Partij voor Zeeland steeds een rol van betekenis weten te spelen."

"Onvrede was ook hier de basis voor een nieuwe partij."

"Het aantal zetels werd vervolgens gehalveerd, maar nog steeds was de partij een serieuze kracht in Zeeland. Mede dankzij de sterke banden met onze partijen in de diverse gemeenten."

Zeeland Lokaal

Vervolgens gaat Mark Faasse er eens goed voor zitten. Hij geeft aan waarom er een nieuwe partij moest komen in de aanloop naar de verkiezingen van 2015. "Er waren veel mensen die niet met de heer Robinson door een deur konden. Zeg maar rustig dat er sprake was van grote onvrede. Omdat Robinson verbonden was met de Partij voor Zeeland, voelden een aantal mensen de noodzaak om een nieuwe partij op te richten. Jan-Paul Hageman, Jos Verdurmen en ikzelf hebben de handschoenen opgepakt en zijn voor onszelf begonnen onder de naam Zeeland-Lokaal. De uitgangspunten waren niet eens heel erg verschillend van die van de Partij voor Zeeland, maar we wilden gewoon niet met Robinson in een partij zitten. Onze partij bestond daarom ook grotendeels uit voormalige leden van de Partij voor Zeeland."

Nu wordt het verhaal pas interessant, want Robinson zorgde op dat moment ook binnen de Partij voor Zeeland voor problemen. Marien Weststrate over die periode: “Robinson was geen makkelijk persoon en eigenlijk was ons andere statenlid François Babijn ook redelijk eigenzinnig. Er ontstond een impasse toen bleek dat Robinson de fractiegelden op een verkeerde manier benutte. Babijn nam hem dat zeer kwalijk en dat vind ik niet onbegrijpelijk. Toen de kandidatenlijst voor de verkiezingen van 2015 opgesteld moest worden ontstond er een harde strijd tussen de twee zittende statenleden.”

“De een wilde niet meer samenwerken met de ander en er kwam steeds meer weerstand tegen Robinson. Inmiddels wisten wij dat er een tweede partij werd opgericht, maar toen was ons nog niet duidelijk dat ook dat helemaal om de positie van Robinson draaide.”

Zowel Mark Faasse alsook Marien Weststrate kunnen er nu samen om lachen. Als er toen meer communicatie tussen de verschillende partijen was geweest, was de oprichting van Zeeland Lokaal wellicht niet aan de orde geweest.

“Maar goed, dat wisten we toen nog niet. Binnen de Partij voor Zeeland heb ik persoonlijk orde op zaken gesteld. Ik werd zelf lijsttrekker, François Babijn kwam op plek twee. Robinson was inmiddels boos vertrokken en bleek later ook nog een partij op te richten”, aldus Marien Weststrate. “Ik had daarbij wel aangegeven dat ik veel liever weer zitting wilde nemen in het Waterschap, dus bij winst zou ik mijn zetel afstaan. Kort na de verkiezingen bleek dat we slechts één zetel hadden behaald en daar waren we niet heel erg blij mee.”

Voor de partij van Mark Faasse gold hetzelfde: “Wij behaalden ook een zetel en dat is aardig voor een nieuwe partij, maar het is natuurlijk ook geen doorslaand succes. Later hebben we de uitslagen geanalyseerd en toen bleek dat wij dicht bij een tweede zetel waren. Als je de stemmen op Partij voor Zeeland, Zeeland Lokaal en de partij van Robinson (die geen zetel wist te bemachtigen) bij elkaar optelt zou dat drie zetels hebben betekend. Jammer, maar het is achteraf altijd makkelijk praten.”

Begin 2015 namen François Babijn namens Partij voor Zeeland en Mark Faasse voor Zeeland Lokaal plaats in Provinciale Staten van Zeeland. Bij toeval werden beide heren letterlijk naast elkaar in de bankjes geplaatst.

Faasse: “Al redelijk snel bleek dat we het best goed met elkaar konden vinden en langzamerhand gingen we ook meer samenwerken.”

Marien Weststrate

Marien woont in Krabbedijke en is sinds 1986 actief in de politiek, zowel bestuurlijk als in de gemeenteraad en in Provinciale Staten (1999 - 2003). Hij was voorzitter van de Partij voor Zeeland voor de fusie en is dat ook na de fusie.

Marien is getrouwd, heeft twee kinderen en hij wordt op 1 maart 70.

Mark Faasse

Mark kent een lange politieke loopbaan, sinds 1974. Van 2003 tot 2007 was hij statenlid voor het CDA en vanaf 2015 zit hij in de Staten namens Zeeland Lokaal.

Mark is getrouwd, heeft geen kinderen, woont in Kamperland en is 63 jaar. Naast zijn politieke carrière is hij makelaar in Nederland en Italië.

De uitgangspunten van beide partijen liggen dicht bij elkaar en de statenleden werken steeds meer samen, verdelen de commissies en trekken regelmatig samen op.

OSF

Dan komt het verzoek van de OSF om eens met beide partijen om de tafel te zitten. Onder leiding van toenmalig voorzitter Jabik van der Bij komen de partijen bijeen in Terneuzen. Namens Partij voor Zeeland zijn Mark Rijk (de inmiddels overleden voorzitter) en Han van 't Hof aanwezig en namens Zeeland Lokaal schuiven Jos Verdurmen en Mark Faasse aan.

Het werd een opvallend positief gesprek waar, tot verbazing van Jabik van der Bij, al snel over innige samenwerking en mogelijk een fusie gesproken werd. De afspraak werd gemaakt om met de achterban te overleggen en dan verder te kijken. De verkiezingen voor de gemeenteraden kwamen er nog tussendoor, maar de kiem was gelegd.

“Soms is een plus een meer dan twee.”

In de zomer van 2018 worden de gesprekken opgepakt en met name Marien Weststrate en Mark Faasse vertegenwoordigen de belangen van hun partijen. Begin november worden de gesprekken afgerond en ontstaat een nieuwe partij.

Mark Faasse: “Je mag het gerust een fusie noemen. Beide partijen gaan samen, Jos Schouwenaar vanuit Zeeland Lokaal wordt bestuurslid van de nieuwe club, waarvan Marien voorzitter blijft. Met betrekking tot de verkiezingslijst wordt afgesproken dat François Babijn op nummer een komt

Mark Faasse en Marien Weststrate met het nieuwe logo

(een oude toezegging van voorzitter Marien Weststrate die hij graag gestand wilde doen) en op twee sta ikzelf. Vervolgens ben ik ook tot voorzitter van de campagne-commissie benoemd, iets wat ik al vaker voor mijn rekening heb genomen.”

De Zeelandbrug in Zeeland

“De naam was niet echt een moeilijke keuze”, zegt Weststrate. “Partij voor Zeeland bestaat al veel langer en is een begrip in onze provincie. Het logo hebben we aangepast als een soort samensmelting van de twee oude logo's.”

Voor zover bekend neemt er geen andere onafhankelijke partij deel aan de verkiezingen in Zeeland. Wel zijn DENK en Forum voor Democratie ingeschreven.

“De Kracht van de Regio.”

Uiteraard maakt de fusiepartij Partij voor Zeeland gebruik van de OSF projectgelden. Marien daarover: “Onze campagne sluit aan bij de visie van de OSF en ik denk persoonlijk dat de kreet ‘De Kracht van de Regio’ een hele goede is. Mark vult aan: “We doen wat in print, maar zeker ook in sociale media. Bovendien hebben wij een prachtig idee voor een giveaway. We laten een app ontwikkelen waarmee je alle lokale radiozenders in Zeeland kunt beluisteren. Dat vind ik nu echt een passend geschenkje voor onze kiezers.”

Voorspelling

Beide heren willen graag hun verwachtingen vastleggen. Mark Faasse denkt dat Partij voor Zeeland terugkomt met vier zetels in de staten van Zeeland, terwijl Marien Weststrate eerder aan drie zetels denkt. Laten we hopen dat een van beiden gelijk krijgt, plus natuurlijk een mooie fles wijn.

Chris Tiekstra

Geen enkele kiezer kan op de OSF stemmen en toch wil het platform van onafhankelijke politiek graag minimaal een zetel in de Eerste Kamer veroveren. Hoe werkt het dan? Wat is de relatie tussen de provincies en de Eerste Kamer? En is dat wel democratisch?

Locomotie probeert heldere antwoorden te vinden.

Route met hindernissen en voor burgers bijna niet te begrijpen

Een zetel in de Eerste Kamer

De verkiezingen voor Provinciale Staten op 20 maart aanstaande zouden moeten gaan over de belangen in de diverse provincies. Er zijn twaalf provincies, elk met hun eigen uitdagingen. De media lijken de verkiezingen op te hangen aan de Eerste Kamer. Landelijke politici worden opgevoerd en op 1001 manieren wordt uitgelegd welke gevolgen een nieuwe samenstelling van de Eerste Kamer voor de regeerbaarheid van Nederland kan hebben. Het krachtenveld in de Eerste Kamer zou de reden moeten zijn voor de burgers om te gaan stemmen.

John van Gorp: "Dat is natuurlijk onzin. De media laten zich gijzelen door de landelijke politici en lijken zelf niet meer na te kunnen denken. Landelijke partijen spelen geen enkele rol bij de verkiezingen van maart, het moet juist gaan om de provinciale belangen. Ik kan het nog scherper stellen. Het gaat niet om de heren en dames politici in Den Haag, het gaat echt om de belangen van de inwoners van onze provincies!"

Duidelijke taal van de voorzitter van het Wetenschappelijk Bureau van de OSF. Dat zijn we van hem gewend. Hij neemt geen blad voor de mond en zeker niet als hij het gevoel krijgt dat de belangen van de burgers worden geschaad.

"De landelijke partijen gaan uit van hun eigen angst. De coalitiepartijen in Den Haag zijn bang dat de oppositie in de Eerste Kamer te sterk wordt en het beleid gaat dwarsbomen. Maar ook de oppositiepartijen zijn hartstikke angstig. Bang om straks toch geen meerderheid in de Eerste Kamer binnen te slepen."

"Stoppen met die poppenkast."

"Van mij mag iedereen vandaag nog stoppen met die poppenkast. Het heet niet voor niets verkiezingen voor Provinciale Staten. Het gaat om de belangen van de inwoners, die overigens nog te veel op afstand staan. In Brabant proberen wij de mensen meer bij het provinciale beleid te betrekken."

"Ons verkiezingsprogramma heeft als titel 'Kom maar achterom'. Dat staat voor ons synoniem voor vertrouwen, gemeenschapszin, een open transparante dialoog voor uitvoerbare plannen en gezamenlijk ontwikkelde en maatwerk oplossingen."

Tweede Kamer in Den Haag

“Lokaal Brabant gelooft in de kracht van Brabanders die op het niveau van de eigen straat, buurt of wijk proberen het fijn met elkaar te hebben. Wat ons betreft faciliteert en stimuleert de overheid die warmte en die zelfredzaamheid, zelfwerkzaamheid en lokale gemeenschapszin. Hier ligt een taak voor de Provincie.”

“En dat geldt ook in de andere provincies. We moeten als OSF meer opkomen voor de Kracht van de Regio. Een lokale stem voor lokaal belang. Daar zouden de campagnes op gestoeld moeten zijn.”

Programma Lokaal Brabant

Rol OSF

“De OSF speelt hierbij een heel belangrijke rol. Als platform voor de onafhankelijke provinciale partijen wordt vanuit de OSF adviezen gegeven over de campagne. Dat komt dan niet van bovenaf, maar uit het met elkaar in gesprek gaan en de juiste dingen er voor jezelf uit weten te halen. Kennis en ervaring delen, elkaar het succes gunnen. We moeten binnen de onafhankelijke politiek niet kijken naar de verschillen, we moeten veel meer kijken naar de overeenkomsten. De zaken die ons binden en de acties die ons samen sterker maken.”

“En het werkt. Vorige keer werd onze Senator uitgenodigd voor het lijsttrekkersdebat, dit jaar wordt gevraagd om alvast de posters van de provinciale partijen aan te leveren bij de NOS. De media raken steeds meer gewend aan de platformstructuur van de OSF en aan het belang van de onafhankelijke politiek.”

John van Gorp

Hij is sinds 2015 voorzitter van het Wetenschappelijk Bureau van de OSF en bij uitstek de man die dit soort vraagstukken moet kunnen beantwoorden.

Daarnaast is John sinds 2010 actief in de lokale politiek en is hij voorzitter van Lokaal Brabant dat in 2015 voor het eerst deelnam aan de provinciale verkiezingen in Brabant. De partij heeft momenteel een zetel in de Staten.

John van Gorp is ondernemer, woonachtig in Tilburg, getrouwd en vader van twee kinderen.

“Niet voor niets verwijzen wij steeds naar de gemeenteraadsverkiezingen waar we gezamenlijk meer dan 33% van de stemmen wisten te behalen. Daarmee is de onafhankelijke politiek de grootste politieke beweging van Nederland.”

Terug naar de vragen over de verkiezingen van onze Senatoren. Hoe zit dat in elkaar en waarom is dat allemaal zo ingewikkeld? John van Gorp: “We moeten eerst de verkiezingen van Provinciale Staten afwachten. Dat zijn verkiezingen zoals iedereen die kent. De burgers gaan naar de stembus en bepalen wie de grootste partij wordt en wie een zetel krijgt.”

“Democratisch en vooral overzichtelijk. Deze verkiezingen worden ook wel rechtstreekse verkiezingen genoemd, zoals stemmen voor je gemeente of provincie.”

“Dan wordt het een stuk minder duidelijk. De verkiezingen van de Eerste Kamer noemen we getrapte of indirecte verkiezingen. De 75 leden van de Eerste Kamer worden namelijk gekozen door de leden van de twaalf Provinciale Staten. Daar komt dus geen burger aan te pas en dat gebeurt ook enigszins buiten het blikveld van de inwoners. Gelukkig is er de laatste verkiezingen steeds meer aandacht voor, dus het wordt beter.”

“75 Senatoren.”

“In de praktijk stemmen de leden van Provinciale Staten allemaal op hun eigen partij. Daarom lijkt de uitkomst van de verkiezingen van de Eerste Kamer ook al duidelijk als de uitslagen van de Provinciale Staten openbaar worden. Er zijn uitzonderingen, bijvoorbeeld als iemand een foutje maakt door het kiesformulier met pen en niet met potlood in te vullen. Dan is de stem ongeldig en zijn alle berekeningen die tot dan toe zijn gemaakt meteen waardeloos. Ook in de praktijk blijft het dus spannend totdat alle stemmen geteld zijn.”

“De vraag of dit allemaal wel democratisch is, mag gesteld worden, maar het is allemaal in de wet geregeld en op democratische wijze vastgesteld. De leden van Provinciale Staten worden rechtstreeks gekozen en zij kiezen op hun beurt de Senatoren. Dat is nog steeds democratisch, maar in mijn ogen toch al iets minder.”

“Er is echter nog een complicerende factor en dat heeft te maken met de zogenaamde stemwaarde. Elke provincie heeft een bepaalde stemwaarde, afhankelijk van het aantal inwoners. Momenteel geldt bijvoorbeeld voor Zeeland een stemwaarde van 98 (laagste) en voor Zuid-Holland 655 (hoogste). Dat is nogal wat.”

Stemwaarde per provincie op basis inwoneraantal:

• Zuid-Holland	655 stemwaarde
• Noord-Holland	502 stemwaarde
• Noord-Brabant	453 stemwaarde
• Gelderland	368 stemwaarde
• Utrecht	258 stemwaarde
• Overijssel	243 stemwaarde
• Limburg	238 stemwaarde
• Friesland	150 stemwaarde
• Groningen	136 stemwaarde
• Drenthe	119 stemwaarde
• Zeeland	98 stemwaarde
• Flevoland	98 stemwaarde

“Als 6 statenleden uit Zeeland op een kandidaat stemmen levert dat samen 588 stempunten op en dat is minder dan als een statenlid uit Zuid-Holland op een kandidaat stemt met een stempuntwaarde van 655.”

Deze getrapte verkiezingen zijn dus ook de oorzaak waarom de OSF als platformpartij geen campagne voert. Misschien wel als goed voorbeeld voor de traditionele partijen rondom de verkiezingen voor de Eerste Kamer.....

Drie termijnen was Hendrik ten Hoeve OSF Senator. Van 2003 tot 2007, van 2007 tot 2011 en van 2015 tot 2019. Dit jaar neemt hij afscheid van de Eerste Kamer.

Hoe kijkt hij terug op zijn werk als Senator? Is het OSF geluid doorgedrongen in de Senaat? Welke rol speelt decentralisatie en Europa in zijn manier van politiek bedrijven?

Afscheid Hendrik ten Hoeve

“Ik kijk met een tevreden gevoel terug”

Twaalf jaar vertegenwoordigde hij de OSF in de Eerste Kamer. Senator Hendrik ten Hoeve. Een aimabel, onkreukbare politicus die door zijn deskundigheid en de wijze waarop hij zijn standpunten over het voetlicht bracht, respect afdwong bij zijn collega's in de Senaat. Ten Hoeve keert na de Statenverkiezingen in maart niet meer terug. “Ik ben inmiddels 72 jaar oud, een periode van nog eens vier jaar, dat moet ik niet doen. Het is tijd om het stokje door te geven.”

We lopen, zoals altijd, via de krakende trappen van de Eerste Kamer gebouwen richting zijn fractiekamer. Het wordt ons laatste gesprek voor Locomotie. Hoe vaak hebben we hier de afgelopen jaren niet tegenover elkaar gezeten aan het kleine tafeltje? Ik met mijn paperassen en vragen, hij met gefundeerde antwoorden. Altijd in balans, want dat is Hendrik ten Voeten uit. Wars van oneliners en voor de hand liggende quotes, liever solide en weldoordachte uitspraken. Een integer mens. “Dat wil ik ook zijn”, zegt hij prompt. “Mijn manier van denken wordt sterk beïnvloed door wat ik van huis uit aan geloof en bijbehorende cultuur heb meegekregen. Dat betekent niet dat ik al mijn beslissingen probeer Bijbels te funderen, zo werkt dat niet bij mij. Wel dat je in de manier waarop je tegen zaken aankijkt met normeringen rekent zoals je die zijn bijgebracht vanuit het geloof. Maar vanuit het geloof heb je nooit een voorschrift van wat je precies moet doen. Je hebt wel meegekregen op welke manier je kunt denken. De gedachten daarachter zijn toch sturend voor hoe een menselijke samenleving zou moeten functioneren.”

Decentralisatie en Europa

Vertaald naar de OSF gedachte is Ten Hoeve er in zijn drie termijnen voortdurend op gefocust geweest om recht te doen aan decentralisatie en proberen mogelijkheden aan te grijpen om de politiek zo dicht mogelijk bij de mensen te brengen. Met bevoegdheden voor gemeenten, maar zeker ook voor provincies.

“Ik had liever gezien dat de provincies een meer prominente rol hadden gespeeld in de decentralisatie.”

“Mijn achterban bestaat eigenlijk uit provinciale partijen”, maakt hij duidelijk. “De meeste van die partijen hebben weer lokale partijen als hun achterban. De gemeente is de overheid die het dichtst bij de burger staat. Steeds meer bevoegdheden gaan ook via het Rijk naar de gemeenten.”

“Dat is een gegeven, daar moeten we mee werken. Persoonlijk had ik liever gezien dat de provincies een meer prominente rol hadden gespeeld in de decentralisatie. De provincie is van oudsher een identiteitsbepalende factor in Nederland geweest. Je bent Groninger, Limburger, Fries, Brabander, Zeeuw, Hollander, Drent, etc. In mijn ogen zijn de provincies meer de identiteitsdragers voor onze bevolking dan de gemeenten. Ik denk dan ook dat er meer naar de provincies gekeken had moeten worden bij de decentralisatie maatregelen. Van de andere kant heb ik ook altijd heel nadrukkelijk mijn voorkeur voor Europa uitgesproken. Nederland is te klein om de grote problemen van deze tijd in haar eentje aan te pakken. Dat moet op Europese schaal gebeuren. Ik ben een groot voorstander, altijd geweest, van meer bevoegdheden voor Europa. Let wel, ik heb het dan over grote issues als het reguleren van immigratie, beveiliging van de grenzen, onze rol in de wereldhandel, defensiepolitiek, etc. Ik kies van de ene kant dus daadwerkelijk voor de regio die van belang is voor de mensen. Natuurlijk blijft het nationale niveau van belang, daarmee vereenzelvigt onze bevolking zich ook. Maar ik kies ook voor het Europees belang omdat er zoveel zaken spelen die we op kleine schaal echt niet meer alleen kunnen.” Is die opstelling niet moeilijk geweest naar de achterban? Ten Hoeve vindt van niet.

“De sympathie voor Europa is in onze leidende bestuurlijke kringen veel groter geworden. Ik zie dat als vooruitgang.”

“Ik merk in mijn eigen partij, de FNP, maar ook in contacten met andere partijen in de OSF Ledenraad dat die Europese instelling in het algemeen wel wordt gedeeld. Tenminste waar het gaat om de echt wezenlijke zaken die we niet alleen kunnen aanpakken, maar in Europees verband moeten worden geregeld

en niet om allerlei detailregelingen. Overigens, in de gedachte over Europa is Nederland wel geëvalueerd. Tijdens mijn eerste zittingsperiode van 2003-2007 was de Nederlandse overheid in zijn uitingen weinig Europees ingesteld. Nu ervaar ik een kentering. De sympathie voor Europa is in onze leidende bestuurlijke kringen veel groter geworden. Ik zie dat als vooruitgang omdat men dus nu wel degelijk beseft dat we moeten omgaan met problemen die op ons afkomen waarin we Europa niet meer kunnen missen.”

Hendrik ten Hoeve

Hendrik ten Hoeve is een Nederlands politicus. Hij is van huis uit econoom. Ten Hoeve (1946) studeerde economie aan de Erasmus universiteit in Rotterdam. In 1974 begon Ten Hoeve zijn loopbaan als leraar economie en conrector aan de Christelijke Scholengemeenschap Oostergo te Dokkum. Van 1988 tot 2008 was hij daar lid van de centrale directie van het inmiddels geheten Dockinga College. Ten Hoeve werd in 1975 penningmeester bij de Fryske Nasjonale Partij, maar vanaf 1976 tot 1980 verruilde hij die rol tot die van voorzitter. Van 1980 tot 1988 werd Ten Hoeve verkozen tot lid van de Provinciale Staten van Friesland. Hij is sinds 2015 lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal namens de Onafhankelijke SenaatsFractie. Eerder was Ten Hoeve van 2003 tot 2011 al Senator voor deze partij.

Hendrik ten Hoeve is woonachtig in Heerenveen. Ten Hoeve is getrouwd met Marrigje Lafeber. Ze hebben één dochter en twee zoons.

Democratische ontwikkelingen

Ten Hoeve is een democraat in hart en nieren. Niet helemaal toevallig dus dat hij als Kamerlid deel uitmaakte van waarnemingsmissies bij verkiezingen in voormalige Sovjet satellietlanden. In dat kader bezocht hij Azerbeidzjan, Kirgizië, Georgië, Oekraïne en Moldavië. “Landen waar de democratie veroverd moet worden, dat verloopt natuurlijk niet altijd even soepel”, constateert hij.

“Het is ontzettend interessant om te zien hoe die mensen er daar mee omgaan. In het algemeen kreeg ik er wel een positieve indruk van. Natuurlijk, er gaan dingen mis in bepaalde landen, maar als je ziet hoe met die verkiezingen wordt omgesprongen, hoe ze het ter plaatse lokaal willen regelen, het enthousiasme dat ten toon wordt gespreid om het zo democratisch mogelijk te laten verlopen, dat heeft wel indruk op me gemaakt. Zeker, er is een verschil in democratische benadering tussen bijvoorbeeld Oekraïne en Azerbeidzjan.”

“In dat laatst genoemde land moet je gewoon constateren dat de voorbereidingen al zo onder druk van het autoritaire regime stonden, dat de stemming zelf eigenlijk niet veel meer voorstelde, hoe goed je dat ook wilt regelen.”

“En eerlijkheidshalve moet je ook toegeven, wat er voor regeringen uit die verkiezingen voortkomen, dat het vaak enigszins tegenvalt. Die landen hebben toch enorme achterstanden wat betreft de werkelijk democratische ontwikkelingen van alle instituties, dat werkt uiteraard tegen. Maar goed, het is toch het begin geweest van democratie.”

Steunfractie en ledenraad

Ten Hoeve is een gerespecteerd Senator. Er wordt in de Eerste Kamer naar hem geluisterd, op de standpunten die hij inneemt wordt serieus ingegaan. “Ik heb al die jaren het OSF geluid luid en duidelijk laten weerklinken in de Eerste Kamer.”

Is dat niet moeilijk, gezien de diversiteit van de OSF achterban? Hij kijkt me een beetje verwonderd aan. “Nee hoor”, zegt hij onomwonden, “ik heb daar weinig last van gehad. Ik heb een steunfractie waar ik het heel goed mee kan vinden en waar ik over het algemeen heel gemakkelijk tot min of meer gemeenschappelijke standpunten kom. In de Ledenraad vertel ik wat er actueel speelt en ook daar blijkt over het algemeen genomen volledige instemming met hoe ik tegen de dingen aankijk en hoe ik het verwoord in de Eerste Kamer. Zo in mijn herinnering hebben de geesten zich drie keer gesplitst. Het associatieverdrag met de Oekraïne, de donorwet, en de gaswet van minister Wiebes die in Groningen weerstand heeft opgeroepen.”

“Ik heb al die jaren het OSF geluid luid en duidelijk laten weerklinken in de Eerste Kamer.”

“Ik heb altijd geprobeerd om met zulke meningsverschillen zorgvuldig om te gaan en ik ben heel blij dat het in ieder geval heeft gezorgd dat de achterban er mee heeft kunnen leven. Elke partij komt wel dingen tegen waar verschillend over wordt gedacht. Maar je moet elkaar wel vast houden.”

Meer partijen

Heeft hij de OSF zien veranderen? “Ik constateer dat er de afgelopen vier jaar enorm veel energie is gestoken in het erbij betrekken van meer partijen in provincies waar nog geen OSF vertegenwoordiging is. Daar is de OSF in zoverre in geslaagd dat een aantal ‘blanco’ provincies nu mee wil doen door een provinciale partij op te zetten. Hoeveel zoden dat straks aan de dijk zet bij de aanstaande verkiezingen is koffiedik kijken. Het is altijd moeilijk geweest om lokalen bij elkaar te brengen in een provinciale partij. Maar ik hoop oprecht op een goede uitslag.”

Politieke spel meespelen

Na twaalf jaar wil hij een nieuwe Senator de kans geven zijn eigen geluid te laten weerklinken in de Eerste Kamer. Hopelijk een geluid dat in zijn lijn ligt, maar uiteraard anders zal zijn van toonzetting. Hij blijft actief in zijn eigen partij de FNP.

Hendrik ten Hoeve in de Eerste Kamer

En zijn rol binnen de OSF? “Dat ligt toch enigszins anders. Niet onmogelijk, maar de OSF is toch datgene wat de deelnemende partijen er van willen maken. Ook qua mankracht. Het is dus niet zo dat ik me ergens voor zou kunnen of moeten aanbieden. Dat beslissen uiteindelijk de deelnemende partijen.”

Wat zou hij zijn opvolger aanraden? Hendrik wrijft over zijn voorhoofd. Een korte stilte. Dan zegt hij gedicteerd: “hij moet het zelf ervaren. Ik begon hier met het idee, waar kom ik terecht. In een hoog aangeschreven instituut, waar op redelijk hoog niveau over wetgeving wordt gesproken. Je vraagt je dan met een onzeker gevoel af of je in staat bent je daarin te handhaven. Kan ik dat politieke spel voldoende meespelen? Nou, ik moet zeggen dat is me aardig gelukt. Ik kan mijn opvolger niets anders toewensen dat hem dat ook lukt.”

“Met goede moed, veel enthousiasme en energie van start gaan en dan het gevoel krijgen dat je hier op je plaats bent. Dat er naar je geluisterd wordt en je bescheiden invloed kunt uitoefenen voor de OSF. De Eerste Kamer heeft zijn eigen manier van optreden om effectief te wezen. Je kunt hier alleen iets bereiken als je benadering past bij de mores die de Senaat hanteert.”

Met drie zetels maakte Groninger Belang in 2015 haar opwachting in de Provinciale Staten van Groningen.

Als het aan bestuursleden Hans Haze (voorzitter) en Christel Knot (secretaris) ligt, komen daar na de Provinciale Staten verkiezingen op 20 maart van dit jaar nog minimaal een paar zetels bij. "Als wij de kiezers in de gemeenten opnieuw weten te mobiliseren om hun stem op ons uit te brengen, dan hoop ik op vijf zetels en misschien nog wel meer", aldus Hans Haze.

Groninger Belang wil:

"Senator met oog voor Noordelijke problemen"

Wat zijn belangrijke onderwerpen voor Groninger Belang in de aanloop naar de komende Provinciale Statenverkiezingen?

Hans Haze: "Allereerst natuurlijk de aardbevingsproblematiek door de gaswinning én de zoutwinning. Voor wat betreft de gaswinning willen wij dat de regering deze zo snel en veilig mogelijk naar een veilig niveau brengt (12 miljard m³) en daarna zo snel en veilig mogelijk naar 0 m³. Daarnaast willen wij dat alle schades snel en onafhankelijk worden beoordeeld en hersteld en dat direct wordt gestart met de versterking van huizen. Ook willen wij dat beschadigingen aan monumenten, kerken en cultureel erfgoed worden hersteld en dat de aardgasbaten voor een eerlijk deel terugvloeien naar Groningen."

"Hiermee kan dan weer worden geïnvesteerd in de leefbaarheid en economische ontwikkeling. Er is een Nationaal Plan Groningen opgesteld, waarin 1,15 miljard euro beschikbaar is voor het investeren in de leefbaarheid van de provincie Groningen. Maar wij houden ons hart vast hoeveel van dit geld weer aan de bureaucratische strijkstok blijft hangen. In de praktijk liggen er nu meters rapporten en is er nog altijd maar weinig concreets gebeurd. Dat leidt tot grote frustraties bij inwoners, maar ook bij lokale politici. Het wordt continu een worst voorgehouden, maar telkens weer worden de regels veranderd. Ook het van bovenaf gedicteerde plaatsen van de windmolens met een tiphoogte van 210 meter vlakbij het dorp Meeden is een groot probleem. Dit heeft een enorme impact op het dorpsleven. Het over de hoofden van de bevolking heen regeren moet maar eens afgelopen zijn. Groningen is voor Den Haag een wingewest, niets meer en niets minder.

Er wonen in Groningen 580.000 mensen, electoraal voor Den Haag oninteressant en daar wordt dus ook naar gehandeld, schandalig!"

Christel Knot: "De problemen die worden veroorzaakt door de aardbevingen als gevolg van de gaswinning en zoutwinning zijn écht van ongekennde orde. Buitenstaanders hebben gewoonweg geen besef wat voor een ramp zich in deze regio aan het voltrekken is. Wij hebben hier wekelijks last van aardbevingen vlak onder de bodem, waardoor de hele ondergrond van huizen op en neer gaat. Dit heeft een enorme impact op de funderingen en huizen die erop zijn gebouwd. Complete dorpen zijn ontwricht en alle huizen vertonen gebreken, waardoor ze onverkoopt zijn geworden. Daarnaast is het ongelooflijk hoe slecht de afhandeling van de schadevergoeding geregeld is."

“Inwoners zijn terecht boos en teneergeslagen. Zij geloven gewoon niet meer in een goede afloop. Minister Wiebes heeft een slim spelletje gespeeld door te zeggen dat het kabinet de gaswinning in Groningen gaat afbouwen. Daarmee is de media-aandacht voor dit probleem weggeëbd, maar de problemen zijn nog lang niet opgelost. Ik hoop dat er over een aantal jaren nog eens een parlementaire enquête wordt gehouden over de aardbevingsproblematiek, want dit is écht een van de grootste schandalen uit de Nederlandse geschiedenis.”

Hans Haze: “Maar ook infrastructuur, economie en de energietransitie zijn belangrijke onderwerpen voor onze partij. Wij maken ons bijvoorbeeld sterk voor een goede en snelle treinverbinding met de Randstad. Nog belangrijker vinden wij het doortrekken van de spoorlijn Groningen / Veendam / Stadskanaal / Emmen / Enschede en een directe verbinding met het universiteitscomplex Zernike. Daarnaast vinden we dat de overheid voor wat betreft de energietransitie niet alleen moet kijken naar wind- en zonne-energie, maar ook naar andere methoden van energieopwekking. Daarnaast moeten de andere vormen van energieopwekking realistisch en betaalbaar zijn.”

Christel Knot: “De stad Groningen is de vijfde grootste stad van Nederland. In onze ogen hoort daar ook een goede treinverbinding met de Randstad bij. Nu stopt de snelle treinverbinding bij Zwolle. Daar doet de overheid de Noordelijke provincies ernstig tekort mee. Op het gebied van de energietransitie wordt ons in Groningen een aantal windparken op land als het ware door de strot geduwd, terwijl al lang bekend is dat deze parken niet rendabel zijn. Bovendien verstoren ze het woongenot van inwoners. Daarom pleiten wij ook voor de aanleg van windparken op zee in plaats van op land. Daarnaast moeten wij ons ook blijven oriënteren op samenwerking met onze Oosterburen.”

Hoe verloopt de samenwerking met de gemeentelijke partijen in Groningen?

Hans Haze: “Die samenwerking verloopt eigenlijk al sinds de oprichting in 2015 uitstekend. Inmiddels hebben wij een bijna volledige dekking in alle gemeenten in de provincie

Hans Haze

Hans Haze is gepokt en gemazeld in de politieke wereld. In de gemeente Midden-Groningen is hij fractievoorzitter van GemeenteBelangen Midden-Groningen.

Christel Knot

Christel Knot is secretaris van Groninger Belang en onderhoudt daardoor ook veel contact met de OSF. Verder is zij in Veendam fractievoorzitter van GemeenteBelangen Veendam.

Groningen. Ik ben er best trots op dat al deze partijen bereid zijn om deels over hun eigen schaduw heen te stappen. Want onze vertegenwoordigers in de Provinciale Staten kunnen het nooit iedereen naar de zin maken.”

Christel Knot: “Destijds wisten wij in twee vergaderingen iedereen achter onze plannen te scharen om Groninger Belang op te richten. Met name in de plattelandsgemeenten wisten wij bij de vorige verkiezingen veel stemmen te winnen. Daar waren we super blij mee. Hopelijk lukt ons dat bij de komende verkiezingen weer.”

Wat zijn jullie verwachtingen voor de komende verkiezingen?

Christel Knot: "Ik hoop dat we onze huidige drie zetels weten te behouden en het mooiste zou zijn als we er nog enkele zetels bij weten te winnen. Het probleem waar wij mee kampen is dat de landelijke partijen deze verkiezingen bombarderen tot een soort verkapte Eerste Kamer verkiezingen. Ook de media nemen dit over. Ik denk dat elke niet landelijke partij problemen heeft met dit fenomeen. Het is onze taak om ervoor te zorgen dat we deze denkwijze doorbreken en burgers proberen te bewegen om op hun vertrouwde lokale kandidaten te gaan stemmen op 20 maart."

De partij Groninger Belang

Hans Haze: "Het wordt inderdaad belangrijk om de kiezers uit de gemeenten te mobiliseren. Wij hebben goede mensen op onze kieslijst staan. Als dat ons lukt, dan hoop ik op vijf zetels en misschien nog wel meer."

Waarom vinden jullie de band met de OSF belangrijk?

Christel Knot: "De OSF heeft ons vier jaar geleden benaderd om bij hen aan te sluiten en het leek ons destijds goed om aansluiting te vinden bij andere lokale partijen. In de afgelopen jaren is die club heel hecht gebleven en ik merk dat de verschillende partijen elkaar ook inhoudelijk steeds meer versterken. In verschillende provincies lopen we tegen dezelfde onderwerpen aan. Daarin kunnen we van elkaar leren en elkaar versterken. Verder vinden wij het belangrijk dat de OSF ook oog heeft voor problemen die buiten de Randstad spelen. Ook politieke partijen buiten de Randstad zijn belangrijk. Wij vinden het daarom van essentieel belang dat de toekomstige Senator ook op de hoogte is van de problemen die in Groningen spelen."

Groninger Belang

Het Groninger Belang is eind 2014 ontstaan uit de behoefte van lokale partijen om mee te denken over en mee te werken aan verandering van het provinciale beleid. Bij de Provinciale Staten verkiezingen in 2015 wist de partij direct drie zetels te bemachtigen. Groningen kent een aantal grote dossiers waarvan het Groninger Belang vindt dat er meer naar de inwoners van de provincie Groningen moet worden geluisterd. De belangen van deze inwoners moeten meer centraal staan. Voorbeelden zijn de aardgaswinning en de gevolgen daarvan, windmolens en de gemeentelijke herindeling. Ook de economische ontwikkeling en werkgelegenheid kan anders en beter aangepakt worden.

Hans Haze: "De OSF is voor ons in onze ogen de enige partij met een directe link naar Den Haag. Dat vinden wij belangrijk. Het is goed om middels onze Senator een link naar Den Haag te hebben. Daarnaast zien wij de OSF ook als een platform van kennisdeling en vinden wij dat de lokale provinciale partijen elkaar nodig hebben om een vuist te maken."

Hoe kijken jullie aan tegen het feit dat de Partij voor het Noorden haar lidmaatschap bij de OSF heeft opgezegd?

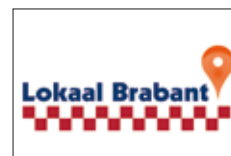
Hans Haze: "Als het écht is vanwege de stemming van OSF-Senator Hendrik ten Hoeve over de Mijnbouwwet in de Eerste Kamer, dan snap ik dat. Wij zijn ook niet blij met deze stemming, maar vinden het niet verstandig om daarom de samenwerking met de OSF te staken. Dat vinden wij te kort door de bocht gaan. Tegelijkertijd verwachten we wel dat er na de Provinciale Staten verkiezingen een Senator wordt benoemd namens de OSF, die de Noordelijke problematiek hoog op de agenda heeft staan. Als wij het gevoel hebben dat wij niet serieus worden genomen door de OSF, dan hebben wij wel een probleem met elkaar. Want wij zijn niet getrouwd met de OSF."

Christel Knot: "De stemming over de Mijnbouwwet vond plaats in oktober en pas twee maanden later heeft de Partij voor het Noorden besloten om uit de OSF te stappen. Tegelijkertijd is onlangs bekend geworden dat Annemarie Heite uit Groningen kandidaat is voor Code Oranje bij de aankomende Eerste Kamer verkiezingen. Annemarie is in onze provincie erg bekend. Ik heb het idee dat de Partij voor het Noorden dit besluit heeft genomen om ons een hak te zetten. Dat vind ik niet oprecht. Het zou beter zijn als wij proberen om elkaar te versterken. Daar helpt deze stap niet bij."

Gerben van den Broek

REGIO POLITIEK & Kwaliteit van Leven

*Kies Provinciaal
ook Lokaal!*

ONAFHANKELIJKE POLITIEK
op basis van gelijkwaardigheid

OSF.NL